
[Arter](#)

[Naturtyper](#)

Skyddsområden

Natura 2000 -områden

[Geologiska formationer](#)

[Landskap](#)

[Förstasidan](#) > [Natur](#) > [Skyddsområden](#) > [Natura 2000 -områden](#) > Kvarkens skärgård

Kvarkens skärgård

Kod	FI0800130
Kommun	Korsnäs, Malax, Korsholm, Nykarleby, Vasa, Vörå
Areal	128162 ha
Områdestyp	SAC/SPA
Området på kartan	Finlands miljöcentrals karttjänst

Områdebeskrivning

Området består av den unika inre och yttre skärgården i Kvarken. Skärgårdszonerna sträcker sig från fastlandskusten (Korsnäs, Västerö) och de stora skogbevuxna öarna Replot och Björkö till de steniga och klippiga skären med mager vegetation ute till havs. Berggrunden består av s.k. Vasagranit. Det finns betydande klippstränder bl.a. på Västeröns och Österöns stränder samt på Rödgrynnorna. Det mest dominerande draget i Kvarkens skärgård är att organismerna och geomorfologin är så mångformiga och småskaliga. Landhöjningen är kraftig i området, cirka 80 cm på ett århundrade. Det genomsnittliga vattendjupet är under 10 meter. Stränderna är grunda och fyllda av stenblock och gryt. I skärgården kan man på många ställen på ett litet område se hela

flada-glo-skärgårdssjö-utvecklingsperioder vid landhöjningskusten samt primärsuccessionsserier i växtligheten.

Kvarken är den smalaste och grundaste punkten i Bottniska viken och utgör en kraftig saltgradient. Kvarken är också det nordligaste förekomstområdet för många marina arter (t.ex. ejder, blåstång, blåmussla, havstulpan, gaffeltång).

Undervattensbiotoperna och arterna varierar beroende på om man rör sig i norra eller södra Kvarken. Den ovan nämnda saltgradienten innebär också att man i Kvarken kan hitta speciella kombinationer av undervattensarter som växer bredvid varandra, t.ex. *Fontinalis* sp. (sötvatten) och *Fucus* sp. (saltvatten). Kvarken är också det enda havsområdet i Finland där forskare (hittills) har hittat den för Östersjön endemiska algarten smaltång (*Fucus radicans*).

Försvarsmakten använder området som övningsområde och för skjutövningar samt för militärt byggande. I området finns byggnader och anläggningar som hör till försvarsmaktens verksamhet.

DELOMRÅDEN

Halsön-Rönnskären-Norrskär-Skötgrund

I delområdet ingår ett brett spektrum av naturtyper från fastlandsstrandens naturskogar till de yttersta skären i havszonen. Den västra delen av holmen Halsö håller på att utvecklas till en labyrinth av vikar som avskärs från havet. Där kan man se flada-glo-utvecklingens olika faser i ett begränsat område. Utmärkande är i synnerhet strandlundarna samt de långa och labyrinthiska vikarna som kantas av vass. Den yttre skärgården i Korsnäs-Malax är en vittomfattande marin helhet som inkluderar hundratals små grynnor och stora björkdominerade holmar. Skärgården består huvudsakligen av trädlösa små holmar och skär med knapp växtlighet. Området har ett ytterst värdefullt häckfågelbestånd. Det totala antalet par uppgår till flera tusentals. Arterna inkluderar bl.a. alka, tobisgrissla, skrântärna, bergand, smalnäbbad simsnäppa, skärpiplärka och ripa.

Den mest marina delen av området är Norrskärs skärgård intill Kvarken. Dit hör en grupp sand-, grus- och stenblockstäckta holmar och skär med omgivande grynnor. Förutom de små bestånden av gråal och en är marken på holmarna täckt av hedliknande ris-, lav- och gräsvegetation. Häckfågelbeståndet på Norrskär inkluderar bl.a. skrântärna, alka, tobisgrissla, smalnäbbad simsnäppa, brushane, jorduggla och skärpiplärka. Det finns även uter i området.

Östra Norrskär är den största holmen i ögruppen. Holmen består av grus, gryt och klippor. Strandängarna är ställvis mycket frodiga, vilket delvis beror på de alger som flyter upp på stranden och bildar ett näringsrikt växtunderlag. De högsta delarna är karga och fyllda med buskage. Västra Norrskär, där det finns en fyr, är lika karg. Omkring fyren finns det gamla fyrvaktarbostäder, en lotsstation samt fiskarstugor från 1930-talet.

Norrskär har ett rikligt fågelbestånd där roskarlen är en typisk art för holmen. Det nordliga artbeståndet representeras av smalnäbbad simsnäppa, en raritet som häckar på Norrskär. Det stora antalet fjädermyggor i gölarna på Norrskär utgör en utmärkt näringskälla för såväl den smalnäbbade simsnäppan som många andra fåglar. I den

omgivande skärgården häckar nästan 50 fågelarter. Norrskär är också känt för de fåglar som rastar där och i synnerhet för sina sällsynta besökare.

Torgrunds skärgård

Området inkluderar de yttersta delarna av fastlandsstranden samt en grupp holmar från innerskärgården till havszonen. Innerskärgården har i regel en kargare strandnatur än övriga områden i Kvarken. Strandaldungarna som är karaktäristiska för Kvarken är på många ställen smala eller saknas. Skogarna domineras av gran. Ytterskärgården består av säregen, nästan trädlös gräs- och risbevuxen hed där en och havtorn har bildat omfattande växtlighet. Bete har påverkat växtlighetens utformning. Häckfågelbeståndet i ytterskärgården består av ett stort antal arter och par. Det häckande andfågelbeståndet är rikligt och området har även betydelse som rast- och matplats i flyttningstider.

Rudskärsfjärden-Finnvikarna

Delområdet ligger i Replot och består av en relativt omfattande helhet av vatten som snörs av från havet och av tillhörande strandmyrar och strandskogar. Området är synnerligen flackt och starrängarna är ställvis mycket breda. Den dominerande arten i vassbältet är vass. Ställvis finns det mycket säl, på vissa ställen är bredkaveldun dominerande i gölarna. De största fågelgrupperna är sjöfåglar och vadare. Strandskogarna består till största delen av ung eller växande lövskog eller barr-lövblandskog. På mindre ytor påträffas även grandominerad skog i något som liknar naturligt tillstånd. Viken är lugn eftersom den är så svårframkomlig. På den östra stranden finns det dock några semesterbostäder.

Området Kvarkens skärgård-Medelkallan-Utgrynnan

Områdets geomorfologiska särdrag är De Geer-moränerna som uppstod vid istidens slut. De skapar omfattande fält av låga och avlånga åsar som går i samma riktning. Formationerna är de mest representativa i Finland och motsvarande förekommer endast på ett fåtal platser i hela världen. Formationerna syns särskilt tydligt på den västra sidan av Udden samt i området mellan Svedjehamn och Lappörarna. Bl.a. på Valsörarna, Björkögrunden, Lappörarna och Slåttskäret domineras dessutom landskapets former av högre och bredare rogenmoränryggar som välver och slingrar sig från öster till väster. Kraftiga vattenströmmar, stora växlingar i vattennivån och svåra isförhållanden är typiska för hydrologin i Kvarken. Havsvattnet kan också ha 2-4 fler lager än i andra områden i Bottniska viken. Vattenkvaliteten har hållits god tack vare de gynnsamma strömningsförhållandena.

Välrepresenterade naturtyper är i synnerhet naturskogarna i primärsuccessionsfasen på landhöjningskusten, från representativ strandmad och gråals- eller björkdominerade strandlundar till åldrande grandungar och små fågelskär. Ställvis förekommer även i stor utsträckning låga strandängar, som är viktiga för fåglar.

Kvarkens ytterst mångsidiga djurliv domineras av häckande och rastande skärgårdsfåglar. Häckfågelbeståndet omfattar sammanlagt cirka 80 arter och 85 000 par. Det inkluderar flera högst utrotningshotade arter, bl.a. silltruten, tobisgrisslan och svärtan. Största delen av Finlands sårbara bergandsstam häckar i Kvarken. De mest

anmärkningsvärda däggdjuren är utter och gråsäl, av vilka hundratals bygger bo i och besöker Kvarken. Även fiskbeståndet och -produktionen är rikare än i de omgivande havsområdena. Fladorna och de igenvuxna, skyddade vassdominerade sunden utgör viktiga lekplatser för fiskar och boplatser för fåglar. Skärgården är ett centralt förökningsområde för sik och havslekande harr.

Bete har format skärgårdsnaturen överallt, vilket syns såväl i antalet ängar som i skogarnas och trädbeståndets struktur. Fisket, som tidigare var den huvudsakliga näringsgrenen i området, har minskat tydligt, men på många av skären i skärgården används fortsättningsvis de gamla fiskestugorna, som i regel passar in mycket väl i landskapet.

Mickelsörarna

Mickelsörarna och skärgården söder och öster om dem omfattar ett skärgårdsområde som sträcker sig från det område som påverkas av vattnet från Kyro älv till havszonen. Förhållandena i området växlar kraftigt. Skärgården representerar olika utvecklingsfaser av terräng som höjer sig ur havet. I området vid Rödgrynnorna har endast de högsta topparna blottats och skärgården formas ännu av små holmar, skär och grynnor med klippor och stenblock, som ligger relativt långt ifrån varandra. Märaskär, Källskäret och Villskär är för sin del stora skogsbeklädda moränöar. Moränåsarna är höga, rätt så breda kullig morän eller rogenmorän som slingrar sig från öster till väster. På Mickelsörarna består de gamla skogarna som undgått avverkning till största delen av grandominerad blandskog. På holmarna norr om Köklot finns det å sin sida representativa talldominerade skogar. Kännetecknande för stränderna vid Österö och Västerö är klipporna samt de många havsvikarna som håller på att avgränsa sig. Den högsta punkten i hela Kvarkens skärgård, Jättekastet på Västerös västra strand, höjer sig nästan 30 meter över havsytan. Söder om udden vid Västerö, på holmen Tailot, finns det frodig grandominerad naturskog med varierande trädbestånd och topografi samt kargare talldominerad klippterräng.

Mickelsörarnas vattenområde påverkas kraftigt av det söta, humushaltiga vatten som Kyro älv för med sig. Vattnet från älven färgar ytvattnet brunt i ett stort område.

I sin helhet ett omfattande och representativt exempel på naturtyperna vid den i internationellt hänseende exceptionella landhöjningskusten. Består av flera delområden som kompletterar varandra. Internationellt betydelsefullt fågelskyddsobjekt. Har stor betydelse för skyddet av utrotningshotade arter. Viktigt fiskeområde. Har avsevärd betydelse även för forskning, naturintressen och naturturism. Trycket från semesterbostäderna är stort i Kvarken. Områdets känsliga natur hotas ställvis av båttrafiken och dess följdverkningar, såsom erosion, nedskräpning och störande av djurlivet. Snöskoterkörningen på vintern har de senaste åren blivit ett betydande störningsmoment i skärgården. Försämringen av vattenkvaliteten beror i första hand på belastningen från älvarna.

Fiskodlingen är ett allvarligt potentiellt hot.

Skogsbruket och utdikningarna är ett betydande hot i innerskärgårdens strandzoner. På grund av att farlederna blir grundare ökar behovet att bygga nya hamnar och farleder och placeringen av hamnarna kan orsaka problem. Vissa områden har också varit föremål för

intresse vad gäller byggandet av långa vägförbindelser.

Skyddsmål

Alla naturtyper och arter som nämns i tabell 3.1 och 3.2 på informationsblanketten omfattas av skyddsgrunderna för området. Skyddsmålet för alla dessa naturtyper är att åtminstone bevara områdets betydelse som en del av ett nätverk.

Dessutom betonas följande mål i skyddet och skötseln av området:

- tillståndet i området vad gäller naturtyper och arter samt deras livsmiljöer bevaras genom att trygga en utveckling enligt naturens egna processer
- tillståndet i området vad gäller naturtyper och arter samt deras livsmiljöer bevaras genom att styra användningen av området
- tillståndet i området vad gäller naturtyper och arter samt deras livsmiljöer bevaras genom skötselåtgärder
- kvaliteten på en naturtyp eller en arts livsmiljö eller artpopulationens livskraftighet förbättras genom restaurerings- och skötselåtgärder

Fredningen av området begränsar inte försvarsmaktens verksamhet och utvecklingen av den.

1. En stor del av området ingår i strandskyddsprogrammet:

- Halsön-Rönnskären-Norrskär
- Torgrunds skärgård
- Kvarkens skärgård
- Mickelsörarnas skärgård

2. Statsrådet har fattat ett separat principbeslut om skyddet av Mickelsörarna

3. I programmet för skydd av fågelrika insjöar och havsvikar ingår Finnvekan-Rudskärsfjärden samt vikarna vid Halsö.

4. Skyddsprogrammet för gamla skogar: Tailot, Sjudarsgrunden (Norra Vallgrund).

5. Värdefulla landskapsområden: Björköby

De områden som ingår i de riksomfattande naturskyddsprogrammen har i Österbottens landskapsplan anvisats som naturskyddsområden som ska skyddas. Dessutom har de områden som ingår i Naturanätverket och världsarvsobjektet Kvarkens skärgård angetts med beteckningar som beskriver områdenas särskilda egenskaper. Det har utarbetats täckande strandgeneralplaner med rättsverkningar för området. I området finns det dessutom flera små strandplaneområden.

Internationell ställning:

Området är delvis med på UNESCO:s lista över världs naturarv.

Etablerade naturskyddsområden:

Största delen av området har redan tidigare fridlysts som naturskyddsområden på privat

mark genom förordning (Tailot, skogen på Norra Vallgrund) eller förvärvat av staten för naturskyddsändamål. Det mest betydande av dessa är det cirka 15 000 hektar stora området Valsörarna-Björkögrunden.

Precisering av skyddsläget och metoder för verkställande

För att trygga områdets internationellt betydande skyddsvärden planerar man att göra största delen av området till ett naturskyddsområde enligt naturvårdslagen. Målet är att så långt det är möjligt bevardessa områden som naturligt utvecklade exempel på skärgårdens naturtyper.

I vissa avgränsade områden kan man även tillämpa bestämmelser i naturvårdslagen som gäller skydd av platser där vissa naturtyper och arter som är föremål för särskilt skydd förekommer. Uppfyllandet av skyddsmålen kan även stödjas med hjälp av byggnadslagen och vattenlagen. I praktiken innebär detta att skyddsmålen för området inkluderas i strandgeneralplanerna och att nya byggplatser så långt det är möjligt anvisas utanför Natura-området. I fastställda generalplaneområden tillämpas markanvändningslösningar för att genomföra skyddet. I största delen av vattenområdena är det viktigaste skyddsmålet att förhindra förorening av vattnet och skyddsvärdena kan tryggas med stöd av vattenlagen. Användningen av semesterbostäderna i området kan fortsätta som förut utan att skyddsmålen hindrar detta. Skyddsmålen begränsar inte underhåll av officiella farleder och småbåtsleder i enlighet med bestämmelserna i vattenlagen.

För att kunna samordna skyddsmålen för området och andra behov är det åtminstone för en del av området ändamålsenligt att utarbeta en detaljerad plan för skötsel och användning i samarbete med markägarna och olika intresseaktörer.

Naturtyper som utgör grund för skydd av området

Namn	Areal, ha
Sublittoral sandbankar	110
Kustnära laguner	2000
Rev	8885
Annuell vegetation på driftvallar	20
Perenn vegetation på steniga stränder	425
Vegetationsklädda havsklippor vid Atlantkusten eller Östersjökusten	78
Rullstensåsöar i Östersjön med littoral och sublittoral vegetation	7,7
Boreala skär och småöar i Östersjön	395
Boreala havsstrandängar av Östersjötyp	570
Boreala sandstränder med perenn vegetation i Östersjön	1,9
Naturligt eutrofa sjöar med nate- eller flytbladsvegetation	13
Naturliga dystrofa sjöar och småvatten	100
Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor	0,6

Torra hedar (alla typer)	617
Artrika stagg-gräsmarker på silikatsubstrat	0,2
Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ	0,9
Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn	350
Mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ	0,01
Klippvegetation på silikatrika bergsluttningar	11
Västlig taiga	30
Naturliga primärskogar vid landhöjningskuster	5615
Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	222
Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ	30
Lövsumpskogar av fennoskandisk typ	25
Skogbevuxen myr	115

Naturtyper som enligt beslutet har uteslutits

Namn	
Stora grunda vikar och sund	

Arter som utgör grund för skydd av området

Namn	Vetenskapligt namn
trastsångare	Acrocephalus arundinaceus
pärluggla	Aegolius funereus
tordmule	Alca torda
stjärtand	Anas acuta
skedand	Anas clypeata
årta	Anas querquedula
snatterand	Anas strepera
sädgås	Anser fabalis
rödstrupig piplärka	Anthus cervinus
kungsörn	Aquila chrysaetos
häger	Ardea cinerea
roskarl	Arenaria interpres
jorduggla	Asio flammeus
vigg	Aythya fuligula
bergand	Aythya marila
järpe	Bonasa bonasia
vitkindad gås	Branta leucopsis

berguv	<i>Bubo bubo</i>
sandlöpare	<i>Calidris alba</i>
sydlig kärrsnäppa	<i>Calidris alpina schinzii</i>
kustsnäppa	<i>Calidris canutus</i>
spovsnäppa	<i>Calidris ferruginea</i>
skärsnäppa	<i>Calidris maritima</i>
småsnäppa	<i>Calidris minuta</i>
mosnäppa	<i>Calidris temminckii</i>
nattskärra	<i>Caprimulgus europaeus</i>
tobisgrissla	<i>Cephus grylle</i>
brun kärrhök	<i>Circus aeruginosus</i>
blå kärrhök	<i>Circus cyaneus</i>
sothöna	<i>Crex crex</i>
sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>
spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>
ortolansparv	<i>Emberiza hortulana</i>
stenfalk	<i>Falco columbarius</i>
pilgrimsfalk	<i>Falco peregrinus</i>
lärkfalk	<i>Falco subbuteo</i>
tornfalk	<i>Falco tinnunculus</i>
mindre flugsnappare	<i>Ficedula parva</i>
dubbelbeckasin	<i>Gallinago media</i>
storlom	<i>Gavia arctica</i>
smålom	<i>Gavia stellata</i>
sparvuggla	<i>Glaucidium passerinum</i>
trana	<i>Grus grus</i>
törnskata	<i>Lanius collurio</i>
silltrut	<i>Larus fuscus fuscus</i>
skrattmås	<i>Larus ridibundus</i>
myrspov	<i>Limosa lapponica</i>
blåhake	<i>Luscinia svecica</i>
dvärgbeckasin	<i>Lymnocyptes minimus</i>
svärta	<i>Melanitta fusca</i>
sjöorre	<i>Melanitta nigra</i>
salskrake	<i>Mergus albellus</i>
brunglada	<i>Milvus migrans</i>
gulärta	<i>Motacilla flava</i>
stenskvätta	<i>Oenanthe oenanthe</i>
bivråk	<i>Pernis apivorus</i>
smalnäbbad simsnäppa	<i>Phalaropus lobatus</i>

brushane	Philomachus pugnax
lundsångare	Phylloscopus trochiloides
tretåspett	Picoides tridactylus

Arter som enligt beslutet har uteslutits

Namn	Vetenskapligt namn
dvärgmå	Larus minutus
trädlärka	Lullula arborea

Publicerad 25.9.2019 kl. 15.50, uppdaterad 25.9.2019 kl. 15.49

[Suomeksi](#) På svenska

Ämne:

[natur](#), [Natura](#)

Utgivare:

[Södra Österbottens NTM-central](#)

Dela:

[Skriv ut sidan](#) [Respons till sidansvarige](#)

Miljo.fi

är den statliga miljöförvaltningens gemensamma webbtjänst. [Mera](#)

Miljo.fi upprätthålls av

Miljöministeriet
Finlands miljöcentral SYKE
Närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM-centralen)
Regionförvaltningsverket (RFV)
Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA)

Miljöförvaltningens kontaktuppgifter

[Kontaktuppgifter](#)

Kundservice för miljöfrågor

Tel. 0295 020 901
mån.–fre. kl. 9–16 lna/mta.
[kundservice.miljo\(at\)ntm-centralen.fi](mailto:kundservice.miljo(at)ntm-centralen.fi)

Miljöförvaltningens webbtjänster

[ym.fi](#) Miljöministeriet
[syke.fi](#) Finlands miljöcentral
[ara.fi](#) Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet

[Miljöförvaltningens presentation](#)

Eftersökt

[Allemansrätten](#)
[Energicertifikat](#)
[MKB-projekt](#)
[Brunnar](#)

[Temasidor](#)
[Genvägar](#)

[Information om miljö.fi](#)

[Tillgänglighetsutlåtande](#)

© Miljöförvaltning 2013